

МВФ для України [7]. Після доопрацювання, 8 квітня 2026 року, Рада підтримала у першому читанні альтернативний законопроект №15111-д, який передбачає імплементацію стандарту DAC7, пільгову ставку оподаткування у 5% замість стандартних 18% ПДФО, а самі платформи виконуватимуть функцію податкового агента, автоматично нараховуючи і сплачуючи податки за користувачів. При цьому нові правила стосуватимуться лише тих, хто здійснює понад 30 продажів на рік або отримує дохід понад 2000 євро, а набрання чинності заплановано не раніше 2027 року [8]. Цей кейс підкреслює важливу закономірність: ефективне регулювання шерингової економіки потребує балансу між фіскальними інтересами держави, захистом споживачів і збереженням операційної гнучкості платформ, і Україна, рухаючись у напрямі євроінтеграції, лише починає цей шлях.

Отже, в умовах зростаючої глобальної нестабільності шерингова економіка постає як прогресивна альтернатива традиційній лінійній економічній моделі, заснована на принципі спільного використання активів через цифрові платформи замість їх придбання у власність, що трансформує усталені відносини власності, праці та споживання. В умовах невизначеності вона демонструє потенціал підвищення стійкості завдяки децентралізованій організації та орієнтації на спільне використання ресурсів. Водночас неврегульованість юридичного статусу учасників платформ вимагає формування збалансованої державної політики.

Список використаних джерел:

1. Impact of Covid-19 crisis on industrial production. Eurostat | European Commission. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Impact_of_Covid-19_crisis_on_industrial_production (date of access: 12.04.2026).
2. Ellen MacArthur Foundation, Deutsche Post Foundation, McKinsey Center for Business and Environment. Growth within: a circular economy vision for a competitive europe. EMF Portal. URL: <https://content.ellenmacarthurfoundation.org/m/3d4eba36b0311c08/original/Growth-within-A-circular-economy-vision-for-a-competitive-europe.pdf> (date of access: 12.04.2026).
3. Sundararajan A. Sharing economy: the end of employment and the rise of crowd-based capitalism. MIT Press, 2016. 256 p.
4. Шерингова економіка: аналіз сучасного стану та можливостей її розвитку в Україні. Полтавський державний аграрний університет | URL: <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/4085/sheryngovaekonomika.pdf> (дата звернення: 12.04.2026).
5. Botsman, R. the sharing economy lacks A shared definition. fast company, 2013. URL: <https://www.fastcompany.com/3022028/the-sharing-economy-lacks-a-shared-definition>.
6. Гончаренко О. Глобальний вимір шерингової економіки. Foreign trade: economics, finance, law. 2025. Т. 138, № 1. С. 23–41. URL: [https://doi.org/10.31617/3.2025\(138\)02](https://doi.org/10.31617/3.2025(138)02) (дата звернення: 12.04.2026).
7. Економічна правда. Рада провалила законопроект про "податок на OLX". Економічна правда. URL: <https://epravda.com.ua/finances/rada-provalila-zakonoprojekt-pro-opodatkuвання-cifrovih-platform-818986/> (дата звернення: 12.04.2026).
8. Рада підтримала законопроект про податок на цифрові платформи. PaySpace Magazine. URL: <https://psm7.com/uk/legislation/rada-pidtrymala-zakonoprojekt-pro-podatok-na-cyfrovi-platformy.html> (дата звернення: 12.04.2026).

Шуліпа Я. В.,

*здобувачка освіти, ОПП «Економіка», 4 курс,
Національний університет «Києво-Могилянська академія»*

**ГЛОБАЛЬНІ ТРЕНДИ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ЗАЙНЯТІСТЬ
І РИНОК ПРАЦІ УКРАЇНИ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ**

Сучасний етап розвитку світового господарства характеризується стрімкою трансформацією економічних відносин під впливом глобальної цифровізації, що набула ознак четвертої промислової революції. У 2026 році ми спостерігаємо, як цифрова економіка перестала бути окремим сектором і перетворилася на фундамент життєдіяльності держав, визначаючи їхню конкурентоспроможність та стійкість перед обличчям глобальних викликів. Для України цей процес набуває особливої гостроти, оскільки розгортається в умовах безпрецедентної безпекової невизначеності, спричиненої тривалою російською агресією, масштабними міграційними процесами та необхідністю радикальної перебудови господарського комплексу.

Глобальні тренди цифрової економіки формуються під впливом стрімкого розвитку інформаційно-комунікаційних технологій, штучного інтелекту, великих даних, хмарних обчислень та Інтернету речей. Ці технології змінюють не лише спосіб виробництва, але й саму природу економічних відносин, формуючи нові бізнес-моделі та підходи до організації праці. Однією з основних характеристик сучасної цифрової економіки є перетворення даних на стратегічний ресурс, який визначає конкурентні переваги як компаній, так і держав [1].

Одним із найбільш помітних трендів є автоматизація та роботизація виробничих процесів. Використання алгоритмів штучного інтелекту та машинного навчання дозволяє суттєво підвищити ефективність діяльності підприємств, але водночас призводить до витіснення людської праці у багатьох традиційних секторах. Особливо це стосується рутинних і низькокваліфікованих видів діяльності, де автоматизація відбувається найшвидше [2]. У результаті відбувається поступова зміна структури зайнятості: скорочується попит на некваліфіковану робочу силу та зростає потреба у висококваліфікованих спеціалістах. За прогнозами World Economic Forum, до 2030 року близько 22% робочих місць у світі трансформуються, при цьому буде створено близько 170 млн нових робочих місць і втрачено близько 92 млн [3].

Паралельно з автоматизацією активно розвивається платформна економіка, яка базується на використанні цифрових платформ для організації економічної діяльності. Такі платформи створюють нові можливості для працевлаштування, зокрема у форматі дистанційної роботи, фрілансу та гіг-зайнятості [2]. Дослідження McKinsey Global Institute показують, що вже сьогодні до 20-25% працездатного населення у розвинених країнах залучені до гіг-економіки [4]. Це сприяє підвищенню гнучкості ринку праці, однак водночас супроводжується зростанням нестабільності зайнятості, відсутністю соціальних гарантій та зниженням рівня захищеності працівників.

Важливою тенденцією є також стрімке зростання попиту на цифрові навички [2]. Зокрема, за даними World Economic Forum, до 2030 року найбільш затребуваними навичками працівників стануть компетенції у сфері штучного інтелекту та обробки великих даних, кібербезпеки, технологічної грамотності, а також креативне й аналітичне мислення, гнучкість, здатність до безперервного навчання, лідерство та управління талантами [3]. Це підтверджує, що у сучасних умовах працівник повинен володіти не лише професійними компетенціями, але й здатністю працювати з цифровими технологіями, аналізувати дані та швидко адаптуватися до змін. Таким чином, стрімкі зміни на ринку праці також вимагають кардинального перегляду підходів до освіти та системи професійної підготовки.

Для України вплив глобальних цифрових трендів має подвійний характер. З одного боку, цифровізація відкриває значні можливості для глибшої інтеграції у світову економіку, розвитку інноваційних галузей та підвищення конкурентоспроможності національної економіки. Особливо яскраво це проявляється в секторі інформаційних технологій, який демонструє стійке зростання навіть в умовах повномасштабної війни.

З іншого боку, існують серйозні ризики, пов'язані з нерівномірним розвитком цифрової інфраструктури, відтоком кваліфікованих кадрів та недостатнім рівнем цифрової грамотності населення. За даними дослідження Міністерства цифрової трансформації України, хоча 93% дорослого населення України (18-70 років) володіють хоча б мінімальними цифровими

навичками, лише близько 59,6% мають базовий або вищий рівень цифрової грамотності, а 40,4% – рівень нижче базового [5].

Вплив цифрової економіки на зайнятість в Україні проявляється у глибокій трансформації структури ринку праці. Відбувається поступове скорочення зайнятості у традиційних секторах економіки, зокрема промисловості та сільському господарстві, що обумовлено автоматизацією виробництва та зміною технологічних процесів. Водночас зростає попит на спеціалістів у сфері інформаційних технологій, цифрового маркетингу, аналітики даних та кібербезпеки [6].

Поширення дистанційної роботи стало одним із ключових наслідків цифровізації, особливо в умовах воєнного стану. Це дозволило забезпечити безперервність економічної діяльності та створило нові можливості для працевлаштування, зокрема для внутрішньо переміщених осіб та населення, що проживає у віддалених регіонах.

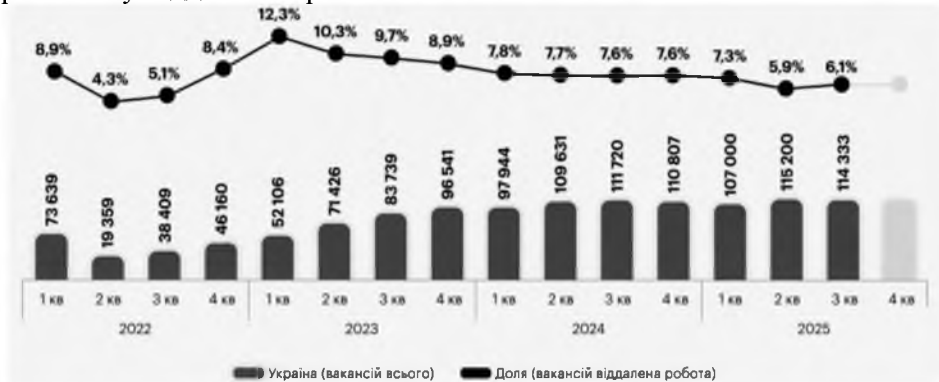

Рис. 1 Динаміка частки вакансій з віддаленою роботою та загальної кількості вакансій на ринку праці України у 2022-2025 рр.

Джерело: [7]

Як видно з рис. 1, у 2022-2025 рр. спостерігається стійка присутність дистанційного формату на ринку праці України: частка вакансій із можливістю віддаленої роботи коливалася в межах приблизно 5-12%, досягнувши пікового значення 12,3% на початку 2023 року, після чого стабілізувалася на рівні близько 6-8% у 2024-2025 рр. Водночас загальна кількість вакансій демонструє тенденцію до зростання у 2023-2025 роках, що свідчить про поступове відновлення ринку праці та адаптацію бізнесу до нових умов. Таким чином, дистанційна зайнятість закріплюється як важливий, хоча і не домінуючий сегмент ринку праці, що потребує подальшого вдосконалення механізмів регулювання трудових відносин та забезпечення соціального захисту працівників.

Суттєвим і досі невирішеним викликом залишається цифрова нерівність. Вона проявляється в неоднаковому доступі до цифрових технологій та вмінні їх ефективно використовувати. Проблема особливо гостро відчувається в сільській місцевості та серед старших вікових груп [5]. Саме через це цифровізація може не лише зменшувати, а й посилювати соціально-економічну диференціацію населення, обмежуючи участь окремих груп у цифровій економіці.

Подальший розвиток цифрової економіки в Україні потребує комплексного підходу, що включає державну підтримку, розвиток цифрової інфраструктури, підвищення рівня цифрової грамотності населення та стимулювання інновацій. Особливу роль відіграє формування ефективної політики зайнятості, яка враховує нові виклики цифровізації.

Отже, підсумовуючи результати дослідження, можна зробити висновок, що глобальна цифровізація у 2026 році остаточно трансформувалася з технологічного тренду в фундаментальну умову виживання та розвитку національних економік. Для України цей процес став не просто інструментом модернізації, а критичним фактором стійкості в умовах невизначеності.

Проведений аналіз дозволяє констатувати, що ключовим викликом для вітчизняного ринку праці є «подвійний тиск»: з одного боку, глобальна автоматизація витісняє рутинну працю, а з іншого – воєнні реалії змушують бізнес до адаптації через цифрові рішення. Трансформація структури зайнятості в бік висококваліфікованих секторів (ІТ, кібербезпека, аналітика даних)

потребує негайного переходу до моделі навчання протягом усього життя. Як засвідчують дані, цифрова грамотність стає таким же базовим показником конкурентоспроможності фахівця, як і професійні навички.

Досвід впровадження дистанційної та платформної зайнятості в Україні підтвердив їхню роль як «стабілізаторів» економіки, що дозволяють зберігати робочі місця для ВПО та населення у небезпечних регіонах.

Подальший успішний розвиток національної економіки в нових умовах вимагає не лише технологічної модернізації, але й активної державної політики, спрямованої на зменшення цифрової нерівності, модернізацію системи освіти та професійної підготовки, а також створення сучасних механізмів регулювання та соціального захисту працівників у умовах гнучкої та дистанційної зайнятості. Ефективне поєднання цих заходів дозволить Україні не лише адаптуватися до глобальних цифрових трендів, але й використати їх для підвищення конкурентоспроможності та стійкості національної економіки в довгостроковій перспективі.

Список використаних джерел:

1. Миронова М. І. РОЗВИТОК ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ: ГЛОБАЛЬНІ ТРЕНДИ ТА ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ. Herald of Lviv University of Trade and Economics Economic sciences. 2023. № 73. С. 103–110. URL: <https://doi.org/10.32782/2522-1205-2023-73-15>
2. Hryvko S., Dubovik D. THE IMPACT OF DIGITALIZATION ON EMPLOYMENT AND THE LABOR MARKET IN THE INFORMATION SOCIETY. Economic scope. 2026. № 208. С. 203–209. URL: <https://doi.org/10.30838/ep.208.203-209>
3. The Future of Jobs Report 2025. World Economic Forum. URL: <https://www.weforum.org/publications/the-future-of-jobs-report-2025/>
4. Independent work: Choice, necessity, and the gig economy / McKinsey Global Institute. 2016. URL: <https://www.mckinsey.com/featured-insights/employment-and-growth/independent-work-choice-necessity-and-the-gig-economy>
5. Цифрова грамотність в Україні 2023. Дія.Цифрова громада. URL: <https://hromada.gov.ua/research/cifrova-gramotnist-v-ukrayini-2023>
6. Ринок праці: статистика та тренди / Державна служба зайнятості. 2026. URL: <https://www.dcz.gov.ua/stat/stattrend>
7. Українці активно шукають віддалену роботу: які вакансії найпопулярніші. OBOZ.UA. URL: <https://www.obozrevatel.com/ukr/ekonomika-glavnavya/economy/ukrainsi-aktivno-shukayut-viddalenu-robotu-yaki-vakansii-najpopulyarnishi.htm>